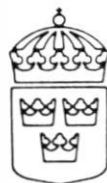

Motion till riksdagen

1988/89:So523

av Marianne Andersson och Jan Hyttring (båda c)

Dental kvicksilverförgiftning

Mot.
1988/89
So523–531

Som en del i en utredning om misstänkt amalgamförgiftning anger socialstyrelsen beträffande blodprov att:

Kvicksilver i helblod bör analyseras på alla patienter med besvär som är förenliga med kvicksilverförgiftning samt vid stark oro om detta. Dessutom kan urinalyser göras.

Kvicksilverkoncentration i helblod under 50nmol/l anses normalt och talar starkt emot en symptomgivande kvicksilverexponering. Om kvicksilverkoncentrationen i blodet överstiger 50 nmol/l rekommenderas nytt blodprov samt även urinprov för kvicksilveranalys.

Föreskriften ingår även i riksförsäkringsverkets (RFV) allmänna råd för prövning enligt tandvårdsförsäkringen.

Vid tillämpningen av de allmänna råden inom vården i försäkringsväsendet har dessa mätningar fått större vikt än vad socialstyrelsen avsett.

Socialstyrelsen anger att "diagnosen kronisk kvicksilverförgiftning bör grundas på positiva kriterier såsom karaktäristiska besvär, känd exponering och förhöjd kvicksilverkoncentration i blod/urin" vilket 1988-06-17 preciserats enligt följande:

Om man utrett en patient och inte kommit till ett konkret resultat utvisande att ett visst annat ämne än amalgam orsakar besvären kan det vara aktuellt att pröva ett utbyte av amalgamfyllningar i tänderna.

Grundproblemet med helblodsmätningar är att dessa inte är relevanta annat än för industriell exponering och i praktiken förhindrar att amalgamfrågan löses.

Redan socialstyrelsens utredning (LEK) konstaterar detta: "Det bör påpekas att vare sig blod- eller urinhalter är några bra indikationer på kvicksilver i hjärnan (det kritiska organet)" och anför:

Det finns teoretiska grunder och observationer som stöder påståenden att kvoten Hg/Selen i plasma och glutationsperoxidase i blod skulle vara bättre som diagnostiska hjälpmedel än analys av enbart kvicksilver.

Svenska läkarsällskapet har i yttranden över utredningen förklarat orsaken härtill:

Kvicksilveranalys

Nästan genomgående i redovisningen har kvicksilver i helblod (B-Hg) diskuterats. Vid exposition för oorganiskt kvicksilver ses i första hand en

ökning av kvicksilver i plasma (P-Hg) medan kvicksilver i röda blodkroppar är ökat vid exposition för organiskt Hg. Användningen av B-Hg i stället för P-Hg är därför betydligt osäkrare, när det gäller bedömning av effekter av amalgam. De olika gränsvärden som anges för bedömning av eventuell Hg-förgiftning borde därför anges som plasmavärden.

Samma kritik gäller de föreslagna laboratorieundersökningarna. P-Hg snarare än B-Hg borde ingå bland de primära analyserna.

Svenska läkarsällskapet upprepade denna uppfattning vid offentlig utfrågning i socialutskottet i november 1988.

Att de av socialstyrelsen föreskrivna helblodsmätningarna saknar diagnostiskt värde har visats år 1984 av yrkesmedicinaren S. Langworth m.fl. i rapport till arbetsmiljöfonden (Dnr 84:1242)

I kontrollgruppen (ej exponerade i kloralkalifabrik) fanns en statistiskt signifikant samvariation mellan Hg-koncentrationen i urin och antalet amalgamtytor. Koncentrationen av Hg i helblod samvarierade ej med antalet amalgamtytor.

Prof. Maud Bergman, odontologen Umeå, har enligt Tandläkartidningen 8/88 kommit till en ännu mera långtgående slutsats:

Endast mängden plasmakvicksilver var positivt korrelerad till mängden amalgamtytor. Inga andra av de många undersökta blodvärdena visade några statistiskt säkerställda skillnader mellan de båda grupperna.

Med hänvisning till vad som ovan redovisats kan konstateras att det är klarlagt att socialstyrelsens primära metod för kvicksilvermätningar saknar värde, är ett slöseri med skattemedel och en fara för de tusentals patienter som undersöks för dental kvicksilverförgiftning.

Allt talar för att helblod valdes därför att den var vetenskap och beprövad erfarenhet (vid industriexponering) och därför att alternativa mätmetoder ej fanns att tillgå vid statliga institutioner eller inom landstingen.

10 (XX) å 12 (XX) patienter har däremot sedan år 1983 mätt plasmakvicksilver eller kvoten kvicksilver/selen vid tre å fyra tillgängliga laboratorier efter remiss från läkare eller privatandläkare. Flertalet har gjort detta på egen bekostnad bl.a. därför att möjligheten att få remiss från t.ex. vårdcentraler snarast har minskat från 1986/87.

Frågan om mätmetod och om att karakteristiska symptom analyseras har stor betydelse då 370 000 personer anser sig ha problem från amalgam. Urvalsundersökningar anger frekvensen till 10 % av den vuxna befolkningen (blodcellsmätningar) eller mellan 0,6 och 1,1 miljoner svenskar (karakteristiska symptom).

I socialstyrelsens allmänna råd måste därför helblodsmätningar tas bort som kriterium och ersättas med plasmamätning, PIXE-metod eller annan mätmetod.

Socialstyrelsen bör också tillse att en systematisk analys av karakteristiska symptom får avsedd vikt vid den praktiska tillämpningen inom vården och vid bedömningar av försäkringsfrågor.

Hemställan

Mot. 1988/89
So523

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär att erforderliga initiativ tas för att helblodsmätningar vid dental kvicksilverförgiftning ersätts med annan metod.

2. att riksdagen hos regeringen begär att erforderliga initiativ tas för att människors symptom beaktas enligt intentionerna i socialstyrelsens allmänna råd.

Stockholm den 25 januari 1989

Marianne Andersson (c)

Jan Hyttring (c)